

- dle rozdělovníku -

Váš dopis zn./ze dne:

Vyřizuje/tel.:

Č. j.:

Mgr. Alena Nováková

MHMP 2343048/2019

236 002 806

Sp. zn.:

Počet listů/příloh: **5/0**

S-MHMP 2163381/2019

Datum:

21.11.2019

PŘÍKAZ

Magistrát hlavního města Prahy, odbor památkové péče (dále jen MHMP OPP), jako věcně a místně příslušný správní orgán státní památkové péče na území hlavního města Prahy dle ustanovení § 40 odst. 1 písm. a) zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (dále jen památkový zákon), a ustanovení § 62 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů (dále jen ZOP), **rozhodl** v souladu s ustanovením § 90 ZOP a ustanovením § 150 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen správní řád), **t a k t o :**

Paní

██████████ **se uznává vinnou** z přestupku dle ustanovení § 39 odst. 2 písm. f) památkového zákona, kterého se dopustila z nedbalosti tím, že jako stavebník stavby nazvané „Novostavba rodinného domu, ulice ██████████ Praha 20 – Horní Počernice, na pozemku parc. č. ██████████ v katastrálním území Horní Počernice“, která byla povolena rozhodnutím odboru výstavby a územního rozvoje, Úřadu městské části Praha 20, č. j.: ██████████ právní moc 15. 9. 2017, nesplnila nejpozději ke dni zahájení stavební činnosti oznamovací povinnost stanovenou v § 22 odst. 2 památkového zákona.

Pozemky dotčené stavební činností se nacházejí na území s archeologickými nálezy.

Za spáchání přestupku se paní ██████████ identifikované výše, **ukládá** podle ustanovení § 35 písm. b) ZOP, § 46 ZOP a § 39 odst. 5 písm. b) památkového zákona **správní trest pokuty** ve výši **1 000 Kč** (slovy jedentisíc korun českých).

Pokuta je splatná do 30 dnů ode dne právní moci rozhodnutí (příkazu) o jejím uložení na účet číslo **30015-5157998/6000**, k. s. 0558, v. s. **4200001698**, PPF banka, a.s., Evropská 2690/17, Praha 6.

Odůvodnění:

Provádění stavební a jiné činnosti na území s archeologickými nálezy upravuje památkový zákon v ustanovení § 22 odst. 2, které stanoví, že má-li se provádět stavební činnost na území s archeologickými nálezy, jsou stavebníci již od doby přípravy stavby povinni tento záměr oznámit Archeologickému ústavu a umožnit jemu nebo oprávněné organizaci provést na dotčeném území záchranný archeologický výzkum. Je-li stavebníkem právnická osoba nebo fyzická osoba, při jejímž podnikání vznikla nutnost záchranného archeologického výzkumu, hradí náklady záchranného archeologického výzkumu tento stavebník; jinak hradí náklady organizace provádějící archeologický výzkum. Obdobně se postupuje, má-li se na takovém území provádět jiná činnost, kterou by mohlo být ohroženo provádění archeologických výzkumů.

Nesplnění zákonné oznamovací povinnosti stanovené v citovaném ustanovení představuje porušení zákona, na které je pamatováno skutkovou podstatou přestupku.

Ustanovení § 39 odst. 2 písm. f) památkového zákona stanoví, že fyzická osoba se dále dopustí přestupku tím, že neplní oznamovací povinnost stanovenou v § 21 odst. 4, § 22 odst. 2 nebo § 23 odst. 2 tohoto zákona.

V souladu s ustanovením § 39 odst. 5 písm. b) památkového zákona lze za přestupek dle ustanovení § 39 odst. 2 písm. f) památkového zákona uložit pokutu do 4 000 000 Kč.

MHMP OPP zjistil provedení stavební činnosti na základě rozhodnutí místně příslušného stavebního úřadu ve věci stavby označené jako „Novostavba rodinného domu, ulice [redacted] Praha 20 – Horní Počernice, na pozemku parc. č. [redacted] v katastrálním území Horní Počernice“ na pozemcích v území s archeologickými nálezy.

Ze sdělení místně příslušného stavebního úřadu, odboru výstavby a územního rozvoje, Úřadu městské části Praha 20, č. j. [redacted], jehož přílohou byla rozhodnutí (územní rozhodnutí) č. j.: [redacted] 2016, právní moc 11. 5. 2016, a rozhodnutí (stavební povolení) č. j.: [redacted] [redacted] právní moc 15. 9. 2017, zjistil MHMP OPP, že stavebníkem stavby nazvané „Novostavba rodinného domu, ulice [redacted] Praha 20 – Horní Počernice, na pozemku parc. č. [redacted] v katastrálním území Horní Počernice“ je paní [redacted] (dále též jen odpovědný subjekt nebo stavebník).

Totožnost stavebníka ověřil MHMP OPP výpisem z ROB (základního registru).

MHMP OPP má za prokázané, že odpovědný subjekt je stavebníkem.

Přípisem č. j. MHMP 2204690/2019, sp. zn. S-MHMP 2163381/2019 ze dne 30. 10. 2019 požádal MHMP OPP Archeologický ústav Akademie věd ČR v.v.i. (dále jen AV) o sdělení, zda bylo v souvislosti se shora popsanou stavební činností učiněno povinným subjektem zákonně oznámení vůči AV ve smyslu ustanovení § 22 odst. 2 památkového zákona a dále jak cenná je dotčená lokalita z archeologického hlediska a jak vysokou újmu veřejného zájmu znamená případné nesplnění povinnosti stavebníka podle § 22 odst. 2 památkového zákona.

Dne 19. 11. 2019 bylo MHMP OPP doručeno sdělení AV č. j.: ARUP 9160/2019 ze dne 14. 11. 2019. Ze sdělení vyplývá, že AV nebylo doručeno žádné oznámení o stavební činnosti či jiném záměru v dané věci.

MHMP OPP má za prokázané, že stavebník oznámení vůči AV neučinil.

Památkový zákon nedefinuje pojem území s archeologickými nálezy. Při vymezování obsahu tohoto pojmu je nutno vycházet z čl. 1 odst. (ii) a (iii) Úmluvy o ochraně archeologického dědictví Evropy (revidované), publikované pod č. 99/2000 Sb. m. s. (dále jen Maltská konvence), kde je definováno archeologické dědictví, k jehož ochraně se Česká republika jako smluvní strana Maltské konvence zavázala. Území s archeologickými nálezy lze tedy definovat jako území, v němž se nachází prvky archeologického dědictví, které vyjmenovává čl. 1 odst. (ii) a (iii) Maltské konvence. V této souvislosti je třeba upozornit též na čl. 2 odst. (i) Maltské konvence, podle kterého je každá smluvní strana této úmluvy povinna vést soupis svého archeologického dědictví a klasifikaci chráněných památek a oblastí. Česká republika plní tuto povinnost prostřednictvím Státního archeologického seznamu, který byl vytvořen v rámci výzkumné činnosti Národním památkovým ústavem a jeho předchůdcem, Státním ústavem památkové péče. Státní archeologický seznam představuje evidenci archeologických lokalit zakreslených do mapy v digitální podobě.

MHMP OPP má za prokázané provádění stavebních prací stavebníkem na území s archeologickými nálezy.

Stavební činnost památkový zákon nedefinuje. Důvodová zpráva k památkovému zákonu uvádí jako příklad stavby průmyslových a obytných komplexů, dolů, lomů, komunikací, zemědělské a vodohospodářské stavby.

Oznamovací povinnost tíží stavebníky bez ohledu na to, zda konkrétní zamýšlenou stavební činností dojde nebo nedojde k zásahu do archeologického naleziště, a dokonce i bez ohledu na to, zda je stavebníkům známo, že jde o území s archeologickými nálezy neboli zda se na území, v němž hodlají stavební činnost provádět, nacházejí prvky archeologického dědictví.

Účelem oznámení je poskytnout AV včasnou informaci o zamýšlených pracích, které by mohly archeologické dědictví na dotčeném území ohrozit, poškodit nebo zničit, aby mohl AV, popř. oprávněná organizace uplatnit požadavky na provedení záchranného archeologického výzkumu. Toto oznámení je proto třeba provést s dostatečným předstihem, což je nejen v zájmu AV,

oprávněné organizace nebo osoby oprávněné k výzkumům, která bude výzkum provádět, ale především v zájmu stavebníka. Provádění výzkumu vždy znamená větší či menší zdržení stavební činnosti.

Přestupkem je společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin (§ 5 ZOP).

Nesplnění oznamovací povinnosti stavebníkem dle ustanovení § 22 odst. 2 památkového zákona je za přestupek označeno v památkovém zákoně v ustanovení § 39 odst. 2 písm. f). Formální znaky přestupku jsou dány. Taktéž znaky stanovené památkovým zákonem jsou naplněny, nejde ani o trestný čin. Přestupek kvalifikoval MHMP OPP jako čin protiprávní, neboť neshledal žádnou okolnost, která by protiprávnost vylučovala. MHMP OPP shledal, že je dán i materiální znak, a sice společenská škodlivost přestupku (k tomu např. rozsudek Nejvyššího správního soudu (dále jen NSS) ze dne 9. 8. 2012, č. j. 9 As 34/2012 – 28, dostupný na www.nssoud.cz, kde NSS vyslovil, že cit.: „*jíž stanovením formálních znaků určité skutkové podstaty zákon předpokládá, že při jejich naplnění v běžně se vyskytujících případech bude stupeň společenské nebezpečnosti zpravidla vyšší než nepatrný.*“). Čin, kterého se odpovědný subjekt dopustil (nesplnění oznamovací povinnosti dle ustanovení § 22 odst. 2 památkového zákona), je přestupkem.

MHMP OPP má za prokázané, že odpovědný subjekt byl v souvislosti se stavební činností a prováděním souvisejících zemních prací povinen splnit oznamovací povinnost dle ustanovení § 22 odst. 2 památkového zákona.

Ve vztahu k nesplnění zákonné oznamovací povinnosti upravené v ustanovení § 22 odst. 2 památkového zákona MHMP OPP uvádí, že tato oznamovací povinnost zavazuje odpovědný subjekt přímo ze zákona, jejím účelem a smyslem je nutnost zachránit a zdokumentovat archeologické nálezy jako jedinečný a nenahraditelný pramen poznání života člověka od počátků jeho existence. Oznamovací povinnost musí být splněna před provedením stavební činnosti. Z vyjádření AV vyplývá, že oznámení ve smyslu uvedeného zákonného ustanovení vůči AV odpovědný subjekt neučinil.

MHMP OPP konstatuje, že v daném případě odpovědný subjekt porušil zákonnou povinnost na úseku státní památkové péče, neboť ačkoliv prováděl stavební činnost na území s archeologickými nálezy, neučinil oznámení vůči AV, jak mu ukládá ustanovení § 22 odst. 2 památkového zákona. Ve vztahu k této povinnosti se tak zcela uplatňuje pravidlo *ignorantia legis non excusat* (tj. neznalost zákona neomlouvá), neboť se předpokládá možnost každého subjektu dozvědět se o svých zákonných povinnostech ze zveřejněných právních norem (tj. z právních předpisů publikovaných ve Sbírce zákonů České republiky).

Při naplnění materiální a formální stránky přestupku je MHMP OPP oprávněn uložit správní trest - sankci - pokutu.

K odpovědnosti fyzické osoby za přestupek se dle ustanovení § 15 odst. 1 ZOP vyžaduje zavinění. Postačí zavinění z nedbalosti, nestanoví-li zákon výslovně, že je třeba úmyslného zavinění.

Stavebníkovi je oznamovací povinnost dána přímo a jednoznačně v ustanovení § 22 odst. 2 památkového zákona. Tuto povinnost má vlastník ex lege.

MIIMP OPP má s ohledem na výše uvedené za prokázané, že odpovědný subjekt spáchal přestupek z nevědomé nedbalosti (§ 15 odst. 3 písm. b) ZOP), nevěděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem, ač to vzhledem k okolnostem a svým osobním poměrům vědět měl a mohl. V daném případě nebylo úmyslem odpovědného subjektu svým jednáním porušit nebo ohrozit zájem chráněný památkovým zákonem.

MHMP OPP je povinen zkoumat naplnění obligatorních znaků objektivní stránky v dané věci dotčené skutkové podstaty, kterými jsou: jednání, následek a příčinná souvislost mezi nimi.

Provedení stavební činnosti na území s archeologickými nálezy musí předcházet oznamovací povinností dle ustanovení § 22 odst. 2 památkového zákona, nesplnění této povinnosti znamená porušení právní povinnosti a vyvolání, resp. způsobení protiprávního stavu. MHMP OPP má za prokázané, že v daném případě jsou dány všechny shora uvedené obligatorní znaky skutkové podstaty přestupku dle ustanovení § 39 odst. 2 písm. f) památkového zákona, odpovědný subjekt se dopustil protiprávního jednání, v jehož důsledku nastal památkovým zákonem předpokládaný škodlivý následek. Odpovědný subjekt tedy spáchal přestupek podle ustanovení § 39 odst. 2 písm. f) památkového zákona. MHMP OPP je povinen přestupek projednat a při naplnění materiální a formální stránky přestupku je oprávněn uložit správní trest.

Podle ustanovení § 39 odst. 5 písm. b) památkového zákona lze za přestupek uložit pokutu do 4 000 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 2 téhož ustanovení.

MHMP OPP konstatuje, že v daném případě odpovědný subjekt porušil zákonnou povinnost na úseku státní památkové péče.

Provádění stavby na území, které je územím s archeologickými nálezy, je stavební činností. V souvislosti s prováděním stavební činnosti na území s archeologickými nálezy tedy odpovědný subjekt vázala oznamovací povinnost dle ustanovení § 22 odst. 2 památkového zákona vůči AV a tuto povinnost měl splnit nejpozději ke dni zahájení stavební činnosti. MHMP OPP má ze sdělení AV, která je subjektem, vůči němuž oznamovací povinnost směřuje, za prokázané, že se tak nestalo. Pokud k tomu povinný subjekt nesplní oznamovací povinnost dle ustanovení § 22 odst. 2 památkového zákona, poruší tím památkový zákon, dopustí se protiprávního jednání a spáchá přestupek dle ustanovení § 39 odst. 2 písm. f) památkového zákona.

MHMP OPP při určení druhu správního trestu a jeho výměry přihlížel v souladu s ustanovením § 37 a § 38 ZOP ke všem relevantním kritériím (uvedeným demonstrativním výčtem), a to

k povaze a závažnosti přestupku, k přitěžujícím a polehčujícím okolnostem (§ 39 a § 40 ZOP), k osobním poměrům odpovědného subjektu (§ 37 písm. f) ZOP). S ohledem na tyto meze správního uvážení uložil za daný přestupek správní trest pokuty a stanovil její výši.

MHMP OPP při stanovení výše pokuty přihlédl ve smyslu ustanovení § 38 ZOP k povaze a závažnosti přestupku, zejména k významu památkovým zákonem chráněného zájmu, který byl přestupkem porušen, jímž je v daném případě ochrana hodnot archeologického dědictví jakožto součásti dědictví kulturního.

Protiprávní jednání odpovědného subjektu, včetně důsledku, resp. následku tohoto jednání, MHMP OPP hodnotí jako méně závažné. MHMP OPP konstatuje, že odpovědný subjekt tím, že nesplnil zákonnou oznamovací povinnost dle ustanovení § 22 odst. 2 památkového zákona, porušil veřejný zájem na ochraně kulturního dědictví. Jedná se o významný chráněný zájem.

MHMP OPP při hodnocení způsobu spáchání daného přestupku vzal v potaz skutečnost, že protiprávní jednání odpovědného subjektu spočívá v pasivním nekonání, tedy opomenutí, ač konat – předem oznámit stavební činnost – měl.

MHMP OPP přihlédl jako k polehčující okolnosti ve smyslu ustanovení § 39 ZOP i k tomu, že v případě odpovědného subjektu jde o první případ porušení předpisů na úseku státní památkové péče v oblasti působnosti MHMP OPP.

MHMP OPP neshledal žádnou přitěžující okolnost.

Dle ustanovení § 37 ZOP má správní orgán při určení druhu správního trestu a jeho výměry přihlédnout u fyzické osoby mj. k jejím osobním poměrům.

Vztahem výše pokuty a majetkových poměrů pachatele se v několika případech zabýval Ústavní soud. Např. v nálezu pléna Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 38/02 ze dne 9. 3. 2004 je uvedeno, že „...zásah do základních práv musí být přiměřený ... a má-li být pokuta individualizovaná a přiměřená, musí reflektovat i majetkové poměry potrestaného ... Kritérium zkoumání majetkových poměrů delikventa při úvaze o výši ukládané pokuty je nezbytné a komplementární – nikoli ovšem proto, že vysoké pokuty jsou nevymahatelné, ale vzhledem k riziku „likvidačního“ účinku nepřiměřeně vysoké pokuty ...“.

Dále podle názoru Nejvyššího správního soudu vyjádřeného v jeho rozsudku č. j. 5 As 46/2008 - 50 ze dne 19. 6. 2009 (judikáty Nejvyššího správního soudu dostupné na www.nssoud.cz) u přestupku v silniční dopravě, který lze považovat za typově dostatečně závažný, „spodní hranice pokuty ve výši 25 000 Kč nedosahuje intenzity, kterou by bylo možné v souladu s judikaturou Ústavního soudu považovat za zjevně nepřiměřenou či ohrožující materiální existenci pachatele, i při zohlednění skutečnosti, že se jedná o přestupek a tedy, že jeho pachateli jsou fyzické osoby, včetně těch, které nepodnikají (viz analogicky rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 6 A 147/2002 – 35 ze dne 10. 10. 2003, dostupný na www.nssoud.cz)“.

Vztahem výše pokuty a majetkových poměrů pachatele se zabýval rovněž rozšířený senát Nejvyššího správního soudu, který ve svém usnesení č. j. I As 9/2008 – 133 dospěl k závěru, že *„Správní orgán vychází při zjišťování osobních a majetkových poměrů z údajů doložených samotným účastníkem řízení, případně těch, které vyplynuly z dosavadního průběhu správního řízení či které si opatří samostatně bez součinnosti s účastníkem řízení. Nelze-li takto získat přesné informace, je správní orgán oprávněn stanovit je v nezbytném rozsahu odhadem.“* Likvidační pokutou přitom rozšířený senát rozumí sankci, která je nepřiměřená osobním a majetkovým poměrům pachatele deliktu do té míry, že je způsobilá mu sama o sobě přivodit platební neschopnost či ho donutit ukončit podnikatelskou činnost, nebo se v důsledku takové pokuty může stát na dlouhou dobu v podstatě jediným smyslem jeho podnikatelské činnosti splácení této pokuty a zároveň je zde reálné riziko, že se pachatel, případně i jeho rodina (jde-li o podnikající fyzickou osobu) na základě této pokuty dostanou do existenčních potíží. V dané souvislosti lze pak ještě upozornit na závěr Ústavního soudu vyslovený v jeho nálezu Pl. ÚS 3/02 ze dne 13. 8. 2002, že *„základním kritériem, ze kterého je třeba vycházet, je tzv. kritérium podstaty, dle kterého platí, že ne každé odnětí majetku na základě pokut, příp. poplatků a daní, zakládá zásah do vlastnických práv, nýbrž jen takové, jež majetkové vztahy dotčeného subjektu zásadně mění, tj. tak, že mění jeho celkovou majetkovou pozici „zmařením“ samé podstaty majetku.“*

Nejvyšší správní soud ve shora uvedeném usnesení rozšířeného senátu také uvedl, že nutnost přihlížet k osobním a majetkovým poměrům neznamená, že by pokuta měla ztratit cokoliv ze své účinnosti. Aby pokuta naplnila svůj účel z hlediska individuální i generální prevence, musí být citelným zásahem do majetkové sféry pachatele.

Vycházejí ze závěru Nejvyššího správního soudu MHMP OPP výši pokuty stanovil odhadem a s ohledem na meze správního uvážení a na polehčující okolnosti a skutečnost, že MHMP OPP hodnotí závažnost protiprávního jednání odpovědného subjektu, včetně důsledku, resp. následku tohoto jednání, jako nízké, stanovil pokutu v symbolické výši na samotné spodní hranici zákonného rozpětí.

MHMP OPP při zvážení druhu trestu a jeho výměry s ohledem na shora uvedené a judikaturu NSS – analogicky rozsudek č. j. 7 As 71/2010 – 97 ze dne 30. 9. 2010, publ. pod č. 2209/2011 Sb. NSS, kde NSS uvedl, že cit.: *„mezi hlediska individualizace trestu v dané věci patří zejména závažnost správního deliktu, význam chráněného zájmu, který byl správním deliktem dotčen, způsob spáchání správního deliktu, jeho následky a okolnosti, za nichž byl spáchán.“* uložil sankci na samé spodní hranici zákonného rozpětí zejména z důvodu jejího preventivního působení, aby odpovědný subjekt neopakoval svůj postup do budoucna v souvislosti s dalšími jím zamýšlenými stavebními záměry či zásahy na území s archeologickými nálezy.

S ohledem na závěry vyplývající z ustálené soudní judikatury MHMP OPP konstatuje, že v daném případě nelze vzhledem k výši vyměřené pokuty vůbec uvažovat o likvidační povaze uložené pokuty.

MHMP OPP postupoval v souladu s ustanovením § 90 ZOP a § 150 odst. 1 správního řádu a ve výroku specifikovanou povinnost k úhradě pokuty uložil formou příkazu, jehož vydání je prvním úkonem v řízení. Pro daný postup byly naplněny zákonné předpoklady, neboť řízení dle § 39 odst. 2 písm. f) památkového zákona je řízením z moci úřední a skutkové zjištění ve věci má MHMP OPP za dostatečné. Protože je vydání tohoto příkazu prvním úkonem v řízení, neuložil MHMP OPP odpovědnému subjektu povinnost nahradit náklady řízení (§ 150 odst. 4 správního řádu).

MHMP OPP pro informaci uvádí, že podle ustanovení § 30 písm. b) ZOP činí promlčecí doba 3 roky. Podle ustanovení § 31 ZOP promlčecí doba počíná běžet dnem následujícím po spáchání přestupku. Běh této lhůty se však podle ustanovení § 32 odst. 2 ZOP přerušuje oznámením o zahájení řízení o přestupku, vydáním rozhodnutí, jímž je obviněný uznán vinným nebo vydáním rozhodnutí o schválení dohody o narovnání, přičemž přerušením promlčecí doby počíná promlčecí doba nová. Pokud byla promlčecí doba přerušena, odpovědnost za přestupek zaniká nejpozději 5 let od jeho spáchání (§ 32 odst. 3 ZOP).

Vzhledem k výše uvedenému rozhodl MHMP OPP jak je uvedeno ve výrokové části příkazu.

Poučení:

Proti tomuto příkazu lze podat odpor, a to do 8 dnů ode dne jeho oznámení k Magistrátu hlavního města Prahy, odboru památkové péče.

Lhůta pro podání odporu počíná běžet podle ustanovení § 40 odst. 1 písm. a) správního řádu dnem následujícím po dni, kdy byl odpor doručen. Doručení písemnosti upravují ustanovení § 23 a § 24 správního řádu, která stanoví, že nebyl-li adresát tohoto příkazu zastížen, příkaz se uloží v provozovně provozovatele poštovních služeb. Jestliže si adresát uložený příkaz ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy byl příkaz k vyzvednutí v provozovně provozovatele poštovních služeb připraven, nevyzvedne, považuje se příkaz podle ustanovení § 24 odst. 1 správního řádu za doručený posledním dnem této lhůty (od tohoto dne běží v daném případě lhůta pro podání odporu).

Podáním odporu se příkaz ruší a řízení pokračuje. Lhůty pro vydání rozhodnutí začínají znovu běžet dnem podání odporu. Zpětvzetí odporu není podle ustanovení § 150 odst. 3 správního řádu přípustné. Příkaz, proti kterému nebyl podán odpor, se stává pravomocným a vykonatelným rozhodnutím.

Mgr. Jiří S k a l i c k ý

ředitel odboru

Rozdělovník:

Doručuje se doporučeně do vlastních rukou:

Spis – MHMP OPP